

НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО СПРЯМУВАННЯ

Кравченко Л.В.

Гадяцька спеціалізована школа № 3 з поглибленим вивченням англійської мови Гадяцького району Полтавської області

На сьогодні екологічне виховання підростаючого покоління є пріоритетним напрямком виховної роботи. Екологічна освіта й виховання покликані прищепити правильний погляд на взаємовідносини людини з природою, навчити бачити наслідки кожного свого кроку й впливу на навколишнє середовище, сприяти формуванню екологічного мислення та свідомості [1].

Неабиякої актуальності набуває проблема вдосконалення форм і методів роботи щодо екологічного виховання. У сучасному суспільстві ця проблема стоїть досить гостро. Великі можливості розкривають нестандартні форми гурткової роботи. Адже гурткове заняття має викликати інтерес в школярів, сприяти їх оптимальному розвитку та вихованню. Успіх нестандартного заняття залежить від творчості керівника гуртка й учнів, розбірливості у взаєминах, емоційних вражень дітей.

Екологічне виховання тільки тоді дає належний результат, коли воно є організованим та відповідає певним вимогам. Заняття в гуртку цілеспрямовані, вихованці чітко розуміють, для чого вони виконують певні завдання та яким має бути результат. Важливість та потрібність такої роботи впливає на виникнення в дітей відчуття потреби діяти, задоволення кінцевим результатом, причетності до розв'язання глобальних проблем, до свідомого самостійного життя у злагоді з природою. Слід зазначити, що виховна ефективність екологічної діяльності підвищується за умови, коли школярі є не лише виконавцями, але й її організаторами. З цією метою заняття гуртка включають нетрадиційні форми роботи, такі як ігрові технології, тренінги, екофестиваль, екомайстер-клас. Головне, щоби навчання давало необхідні, міцні, дієві, актуальні, сформовані на належному рівні знання та вміння, володіючи якими, дитина знайде підґрунтя для свого подальшого життя.

Екофестиваль дає необмежені можливості для розкриття дитячих талантів, формування навичок емоційного самовираження, глибинного відтворення неповторної унікальності особистості кожної дитини.

У зв'язку з масштабним використанням засобами масової інформації ігрових технологій останнім часом підвищується актуальність використання педагогічних ігор як засобу навчання дітей. Ще Ніцше зазначав: «у кожній справжній людині схована дитина, яка хоче вийти та почати гратися» [2]. Гра на заняттях гуртка — це «ключ до успіху». Ділові рольові та імітаційні ігри пробуджують розумову активність вихованців, дозволяють займати свідому активну позицію щодо участі в розв'язанні екологічних проблем сьогодення. Ця форма роботи привчає до колективних дій, прийняття як самостійних, так і скоординованих рішень, стимулює практичні навички. Застосування ігрових технологій на заняттях гуртка еколого-природничого спрямування стимулює розвиток мотиваційної, інтелектуальної, емоційно-вольової, комунікативної, діяльнісної, моральної сфер особистості юннатів. Позитивним моментом цієї технології є те, що гра посилює навіть для слабких учнів. Більше того, слабкий учень може стати першим у грі: винахідливість та кмітливість тут інколи виявляються важливішими,

ніж знання предмета. Атмосфера захопленості й радості, відчуття посильності завдань створюють комфортну обстановку на занятті, сприяють подоланню стресових ситуацій, приваблюють школярів, приносять їм радість. Саме через таку захоплюючу роботу можна ввести учня у світ природи, навчити цінувати точність, глибину й обсяг знань, необхідних для її пізнання. Використання екологічних ігор дозволяє урізноманітнити структуру занять. Як наслідок, школярі набувають можливості самостійно орієнтуватися в навчальному матеріалі, вчаться відповідати нестандартними фразами на запитання. Тому слід намагатися використовувати ігровий момент як засіб впливу на учнів. У ході гри відбувається спілкування та обмін досвідом між учасниками, які стурбовані проблемами навколишнього природного середовища, змінами клімату, свідомо підходять до побудови зеленого майбутнього своєї країни. Таким чином, ігрові технології належать до дієвих способів формування екологічної компетенції школярів.

На заняттях еколого-природничого гуртка доцільно використовувати такі інтерактивні форми навчання як робота в парах, «мікрофон», «діалог», «спільний проект». Це допомагає сформувати дитячий колектив, спланувати навчально-виховну роботу, враховуючи потреби вихованців. Ефективним є використання методу роботи в мікрогрупах та в групах. Склад груп постійно змінюється, що дає можливість учням побувати в ролі лідера й підвищити свою самооцінку. Вихованці гуртка еколого-природничого спрямування активно долучаються до таких заходів як ре-арт (нове життя старих речей у витворах мистецтва), фрі-маркет (безкоштовний обмін речами), флеш-танець «Рухай планету» (масовий рух людей без використання палива, спрямований на зменшення викидів парникових газів). Гра «Знаю. Вмію. Дію» — один із найбільш ефективних методів формування у вихованців екологічної компетенції та виховання екологізбалансованої споживчої культури.

Саме такі форми роботи в напрямку екологічної освіти й виховання школярів в позакласній роботі сприяють формуванню основ здорового способу життя, екологічної культури та національної свідомості, соціальних та життєвих компетенцій. Саме в цьому й полягає завдання сучасної освіти — виховати свідоме ставлення до природи, почуття відповідальності за довкілля як загальнолюдську цінність.

Література

1. Гаврилук В.Ю. Теоретичні аспекти формування творчої активності старшокласників у позашкільних навчальних закладах у процесі пошукової та дослідницької діяльності [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/.../45.pdf.
2. Лук'янова Л. Інноваційні технології в екологічній освіті фахівців/ Л. Лук'янова/Дидактика професійної школи: 36. Наук. праць: Випуск 11. — ХНУ, 2005. — С. 58-68.